

UPRAVLJANJE Z RABO ENERGIJE IN STROŠKI V JAVNEM SEKTORJU

V stavbah v lasti javnega sektorja se energija porablja za različne namene. Največ energije se porabi za ogrevanje, nato še za hlajenje in prezračevanje ter razsvetljavo (upoštevata se površina stavbe), za pripravo tople vode ter pogon električnih naprav (odvisno od števila zaposlenih oz. uporabnikov).

Spremljanje rabe energije in stroškov v javnih objektih oz. energetska knjigovodstvo

Za določitev izhodišč in ciljev zniževanja rabe energije je potrebno najprej poznati trenutno stanje. Spremljanje rabe energije in stroškov v javnih objektih daje povratne informacije o tem, koliko energije se porabi v stavbi.

Energetska knjigovodstvo je sistem zbiranja in spremljanja podatkov o rabi energije v stavbi ali posameznem delu stavbe. Omogoča tudi oceno prihrankov, ki niso rezultat zunanjih vremenskih sprememb ali prenov, temveč rezultat spodbujanja uporabnikov za čim manjšo porabo energije (pravilno prezračevanje, pravočasno ugašanje luči in aparatov, redno vnašanje podatkov itd.).

Stroški energije so odvisni od porabljene količine in njene cene. V občini, ki ima v lasti številne objekte, energetska knjigovodstvo omogoča lažjo primerjavo porabljene energije in stroškov med objekti in kako se spreminjajo skozi čas. Z rednim spremljanjem rabe energije lahko identificiramo nepričakovan porast rabe energije (odtekanje vode, neracionalno ogrevanje, okna ne tesnijo). Brez podatkov je praktično nemogoče vedeti, če ste dosegli zastavljen prihranek ali z novimi aparati res toliko privarčujete in ali je mogoče potrebno objekt

prenoviti... Vse zabeležene podatke o rabi energije in njenih stroških je potrebno sporočiti odgovornim za upravljanje javnih objektov. Z letnimi poročili in primerjalnimi grafi je lažje spremljati rabo in na podlagi teh uvesti določene ukrepe za zmanjšanje le te. Podatki so osnova za ukrepanje in optimizacijo delovanja opreme, uporabiti jih je možno tudi kot podpora pri odločanju o investicijah.

Vodenje energetskega knjigovodstva omogoča (<https://www.energap.si>):

- spremljanje rabe energije in drugih energetskih/ekoloških kazalcev v stavbah,
- sprotno ugotavljanje večjih odstopanj od povprečnih vrednosti rabe energije in ugotavljanje vzrokov zanje,
- vpogled o stanju stavb in ogrevalnih sistemov,
- zmanjšanje transakcijskih stroškov dostopa do podatkov,
- lažje določanje prioriteten ukrepov za zmanjšanje energije v stavbah,
- ovrednotenje oz. dokazljivost dejanskih učinkov izvedenih ukrepov učinkovite rabe energije (v nadaljevanju: URE) in je tako osnova za potencialno delitev privarčevanih sredstev med upravniki/uporabniki javne stavbe in občino,
- služi kot ena od podlag, ki omogočajo oblikovanje pogodbenih načinov financiranja ukrepov URE z investiranjem privatnega kapitala (t.i. pogodbeno financiranje energetskih storitev oz. Energy contracting).

Zakonske zahteve za spremljanje rabe v javnem sektorju

Uredba o upravljanju z energijo v javnem sektorju (Uradni list RS, št. 52/16 in 116/20; v nadaljevanju: Uredba) določa obveznost vzpostavitve sistema upravljanja z energijo v stavbah oseb javnega sektorja, zavezance in minimalne vsebine tega sistema, s ciljem povečanja energetske učinkovitosti in uporabe obnovljivih virov energije (v nadaljevanju: OVE) v stavbah, ki jih uporabljajo osebe javnega sektorja. (<http://www.pisrs.si>)

Uredba zahteva, da se sistem upravljanja z energijo vzpostavi v stavbah in posameznih delih stavb, ki so v lasti Republike Slovenije ali samoupravne lokalne skupnosti in v uporabi državnih organov, samoupravnih lokalnih skupnosti, javnih zavodov, javnih gospodarskih zavodov, javnih skladov, javnih agencij in ustanov, katerih ustanovitelj je Republika Slovenija ali samoupravna lokalna skupnost, in katerih uporabna površina obsega več kot 250 m². Cilj uredbe je vzpostaviti in izvajati sistem upravljanja z energijo v teh stavbah ter tako dati zgled zasebnemu sektorju na področju URE. (<https://www.energetika-portal.si/>)

Poročanje podatkov o rabi energije v javnem sektorju poteka preko aplikacije za e-poročanje. Zavezanec mora za začetek poročanja skladno z Uredbo na Ministrstvu za infrastrukturo pridobiti dostop do aplikacije za e-poročanje.

Za zmanjšanje porabe energije v stavbah je potrebno prilagajati in racionalno upravljati tudi sisteme daljinskega ogrevanja. Od leta 2019 naprej morajo biti vse novo zgrajene javne stavbe,

ki za svoje delovanje porabijo energijo za ogrevanje in/ali hlajenje, zgrajene kot skoraj nič-energijske, od leta 2021 pa to velja še za vse ostale novogradnje. Energija v takih stavbah bo v veliki meri zagotovljena iz OVE.

Primer dobre prakse v Mestni občini Maribor

Energetska agencija za Podravje je leta 2010 vzpostavila centralno energetske upravljanje z energijo v javnih stavbah Mestne občine Maribor, kot prvi primer dobre prakse v Sloveniji na področju URE. Sistem za daljinsko energetske upravljanje zajema daljinsko vodeno energetske knjigovodstvo (vodenje rabe energije preko interneta) in daljinsko upravljanje v več stavbah. Primerjati je mogoče med stroški in rabo v različnih stavbah. S spremljanjem rabe energije se spremljajo tudi emisije CO₂. Nadzor nad rabo energije omogoča tudi lažje iskanje dodatnih finančnih sredstev za potrebno energetske obnovo stavb s pomočjo javno-zasebnega partnerstva. Na podlagi teh podatkov se pripravlja vsa investicijska dokumentacija za energetske sanacije. (<https://www.energap.si>)

Leta 2019 je bilo v Mestni občini Maribor energetske saniranih 24 objektov (vrtci, osnovne šole, športne dvorane in javne stavbe) s pomočjo sklenjenega javno-zasebnega partnerstva v času trajanja 15-letne koncesije. Zasebni partner investira v energetske prenovi objekta in zagotavlja določene prihranke, javni partner pa ga s temi prihranki v pogodbeni dobi poplača. Skupni zjamčeni letni prihranek toplotne in električne energije znašajo 3.367.419 kWh oz. 555.804 EUR (brez DDV) letno. Velika pomoč pri pripravi investicijske dokumentacije in vseh dokumentov za sklenitev javno-zasebnega partnerstva, so bili zbrani podatki o rabi energije in njenih stroških v programu energetskega knjigovodstva.

